

Tillämpning av lagbegränsad IFRS i finansiella företags års- och koncernredovisning för räkenskapsåret 2006

2005-12-30

**Motivpromemoria 5 om
ändringar i redovisningsföreskrifter för
2005 och 2006**

Från redovisningsenheten

INNEHÅLL

1.	SAMMANFATTNING	1
2.	BAKGRUND	3
3.	ÖVERVÄGANDEN	5
3.1	Får lagbegränsad IFRS tillämpas i koncern-redovisningen för 2006?	5
3.2	Vilka ska tillämpa lagbegränsad IFRS i års-redovisningen för 2006?	6
3.3	Upplysningar om övergången till IFRS i års-redovisningen för 2005	7

Kontaktperson på FI: Åsa Andersson 08-787 82 29, asa.andersson@fi.se

1. Sammanfattning

För räkenskapsåret 2005 ska eller får finansiella företag tillämpa godkända internationella redovisningsstandarder (IFRS) i koncernredovisningen enligt IAS-förordningen (fullständig IFRS). Samma standarder kan tillämpas i årsredovisningen för juridisk person med de begränsningar som följer av lag och föreskrifter (lagbegränsad IFRS)¹. Äldre redovisningsregler får tillämpas i årsredovisningen för juridisk person med stöd av övergångsbestämmelser.² Onoterade företag kan även tillämpa äldre redovisningsregler i koncernredovisningen.

I promemorian behandlas vissa frågor om tillämpningsområdet för IFRS i de redovisningsföreskrifter som införts för räkenskapsåret 2006.³ Ändringarna innebär följande:

- De allmänna råden om att IAS-förordningen bör användas i koncernredovisningen slopas. Onoterade finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS i årsredovisningen får upprätta koncernredovisningen enligt samma regler från och med räkenskapsåret 2006. Ändringen underlättar de finansiella företagens övergång till IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter från och med räkenskapsåret 2007.⁴
- Alla finansiella företag som tillämpar IAS-förordningen eller lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen ska – i enlighet med ett principbeslut som FI aviserade redan förra året – tillämpa lagbegränsad IFRS i årsredovisningen från och med räkenskapsåret 2006.⁵
- Alla finansiella företag som avser att gå över till en IFRS-redovisning⁶ för 2006 eller 2007 bör lämna kvalitativa upplysningar om övergången och väsentliga skillnader mot tillämpade principer samt beloppsmässiga jämförelser om uppgifter finns. Upplysningarna bör lämnas redan i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005.

¹ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag. Dessa betecknas i promemorian för "tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter".

² Se föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2002:22) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2003:13) om årsredovisning i försäkringsföretag som får tillämpas enligt övergångsregler till FFFS 2004:20 resp. FFFS 2004:21. Dessa betecknas i promemorian för "äldre redovisningsföreskrifter".

³ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:33) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:34) om årsredovisning i försäkringsföretag. Dessa betecknas i promemorian för "nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter" eller bara "nya redovisningsföreskrifter".

⁴ I en kommande förslagspromemoria kommer FI att behandla om mindre finansiella företag ska få tillämpa förenklade redovisningsregler och hur förenklningarna i så fall bör utformas.

⁵ Se bl.a. Motivpromemoria 2 till gällande redovisningsföreskrifter för 2005, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, 2004-12-30, avsnitt 3.2.

⁶ Med en "IFRS-redovisning" avses i promemorian såväl en koncernredovisning enligt IAS-förordningen som en årsredovisning eller koncernredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

Denna motivpromemoria har föregåtts av en Förslagspromemoria från redovisningsenheten med samma namn. Förslagspromemorian remitterades den 14 oktober 2005 tillsammans med ett förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna. Efter bearbetningar remitterades den 2 december 2005 ett Utkast till motivpromemoria med samma namn och ett nytt författningsförslag. De senare förslagen remitterades med kort svarstid för i huvudsak tekniska synpunkter. Remissynpunkterna och FI:s slutliga ställningstagande till synpunkterna behandlas i denna promemoria.

2. Bakgrund

Från och med räkenskapsåret 2005 ska noterade företag – med en övergångsfrist till 2007 för de som bara har skuldebrev noterade – tillämpa EG:s IAS-förordning. Den innebär att nämnda företag ska upprätta koncernredovisningen enligt av EG-kommissionen antagna internationella redovisningsstandarder (IFRS) från International Accounting Standards Board (IASB). Onoterade företag får frivilligt tillämpa IAS-förordningen i koncernredovisningen.

Svensk lag medger ingen möjlighet att tillämpa IAS-förordningen i årsredovisningen för juridisk person. Mot bakgrund av EG-direktiv har i stället gjorts ändringar i årsredovisningslagarna och FI:s redovisningsföreskrifter så att internationella redovisningsstandarder tillämpas inom ramen för materiella regler om årsredovisningens utformning och innehåll (lagbegränsad IFRS).

Finansiella företag får dock välja att tillämpa äldre redovisningsregler i årsredovisningen för år 2005.⁷ Orsaken till att även noterade finansiella företag under räkenskapsåret 2005 kunde få tillämpa äldre redovisningsföreskrifter motiverades främst med hänvisning till sen lagstiftning och att det länge var oklart vilka internationella regler som skulle gälla för finansiella instrument. Enligt ett tidigare principbeslut från FI skall äldre redovisningsregler få tillämpas även i årsredovisningar för räkenskapsåret 2006, om inte företaget tillämpar IAS-förordningen i koncernredovisningen.⁸ I Förslagspromemorian föreslogs därför ändringar i fråga om vilka företag som ska tillämpa lagbegränsad IFRS från och med räkenskapsåret 2006.

För att begränsa antalet alternativa möjliga regelverk i årsredovisningar och koncernredovisningar under 2005 innehåller tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter allmänna råd om att företag som tillämpar lagbegränsad IFRS i årsredovisningen, bör tillämpa IAS-förordningen i koncernredovisningen.⁹ Därav följer att nämnda företag inte bör tillämpa lagbegränsad IFRS eller äldre redovisningsregler i koncernredovisningen. En tillämpning av lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen bedömdes inte heller vara praktiskt intressant för företagen med hänsyn till nyss nämnda övergångsproblem. Det bedömdes att i princip endast företag som var tvungna att tillämpa IAS-förordningen skulle välja att gå över till en IFRS-redovisning under 2005.

För räkenskapsåret 2005 har enligt en undersökning från FI ett mindre antal finansiella företag (omkring 25) valt att tillämpa lagbegränsad IFRS i årsredovisningen för juridisk person. Det kan dock bedömas att fler finansiella företag vill utnyttja möjligheten för räkenskapsåret 2006. I detta sammanhang har frågor ställts om möjligheten att kunna tillämpa lagbegränsad IFRS

⁷ Se föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2002:22) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2003:13) om årsredovisning i försäkringsföretag som får tillämpas enligt övergångsregler till FFFS 2004:20 respektive FFFS 2004:21.

⁸ Se bl.a. Motivpromemoria 2 till gällande redovisningsföreskrifter för 2005, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, 2004-12-30, avsnitt 3.2.

⁹ Se de allmänna råden punkten 1 andra stycket i FFFS 2004: respektive FFFS 2005.

i koncernredovisningen för 2006. Även denna fråga behandlades i Förslagspromemorian.

För företag noterade på en reglerad marknadsplats har tidigare införts vissa upplysningsregler inför övergången till internationella redovisningsstandarder. Dessa infördes mot bakgrund av en rekommendation från en EG-kommitté för tillsynssamarbete.¹⁰ Reglerna innebär att företagen lämnar upplysningar om planeringen och förberedelserna för övergången, de förändringar i redovisningsprinciper som övergången medför och beloppsmässiga jämförelser om uppgifter finns. Mot bakgrund av IFRS-anpassningen av redovisningen även för onoterade företag behandlades i Förslagspromemorian frågan om inte samma upplysningar borde lämnas även av onoterade företag som ska gå över till en IFRS-redovisning under räkenskapsåret 2006 och 2007. Med en IFRS-redovisning avses i promemorian både en redovisning enligt IAS-förordningen och en redovisning enligt la gbegränsad IFRS.

¹⁰ Se Recommendation for additional guidance regarding the implementation of International Financial Reporting Standards (IFRS) av den 30 december 2003 från Committee of European Securities Regulators (CESR).

3. Överväganden

3.1 Får lagbegränsad IFRS tillämpas i koncernredovisningen för 2006?

Onoterade finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS i årsredovisningen bör få tillämpa lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen från och med räkenskapsåret 2006.

Remissinstanserna: *Folksam* är positiv till att FI anpassat regelverket till att beakta den kapitalförsörjningssituation som är aktuell för de rent ömsesidiga bolagen och göra det möjligt att även framgent redovisa ett garantikapital som en del av det egna kapitalet.

Skäl

Redovisningsföreskrifterna bör främja att svenska finansiella företags koncernredovisningar så långt möjligt enligt lag utformas enligt samma principer. Ur detta perspektiv är det en fördel om samtliga finansiella företags koncernredovisningar upprättas enligt ett och samma regelverk baserat på fullständig IFRS enligt IAS-förordningen.¹¹

Redovisningsföreskrifterna bör dock samtidigt främja att ett moderföretags årsredovisning och koncernredovisning upprättas enligt samma redovisningsprinciper och regelverk. Ur detta perspektiv finns det inte skäl att genom allmänna råd begränsa att ett företag tillämpar lagbegränsad IFRS både i årsredovisningen och i koncernredovisningen.

Till skillnad från situationen under hösten 2004 har redovisningsföreskrifterna och rörelseföreskrifterna i högre grad kunnat anpassas till lagbegränsad IFRS.¹² Vi gör också bedömningen av vad som hittills framkommit att skillnaderna inte behöver bli så stora mellan en koncernredovisning enligt IAS-förordningen och en koncernredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

För ekonomiska föreningar och andra ömsesidiga företagsformer är en tillämpning av fullständig IFRS inte problemfri i fråga om vad som redovisas som skuld respektive eget kapital. Sådana aspekter hanteras delvis inom ramen för lagbegränsad IFRS.¹³

Allt fler mindre onoterade företag bedöms vara intresserade av att övergå till IFRS så snart som möjligt. För att underlätta även för mindre finansiella företag att göra en redovisning enligt IAS/IFRS från och med räkenskapsåret 2007 är det också lämpligt att man inte begränsar möjligheterna att tillämpa lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen för räkenskapsåret 2006. Företa-

¹¹ Som exempel på en skillnad kan nämnas att i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen utvidgas den krets av dotterföretag som ska ingå i koncernredovisningen (jfr punkt IAS 27 Koncernredovisning och separata finansiella rapporter, punkt 12–21 respektive punkt 3 a) i de allmänna råden till 2 kap. i såväl tidigare som nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter).

¹² Se övriga Motivpromemorior avseende ändringar av redovisningsföreskrifter för år 2005 och 2006.

¹³ Se anpassningarna i förhållande till IFRS i de allmänna råden till 2 kap. i IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter. Vissa justeringsregler av liknande slag finns även i kapitaltäcknings- och solvensföreskrifter.

gen kan därmed anpassa sina redovisningssystem och jämförelsetal till lagbegränsad IFRS för juridisk person och en eventuell koncern redan från och med räkenskapsåret 2006.

Noterade företag ska tillämpa IAS-förordningen i koncernredovisningen. Möjligheten att tillämpa lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen kommer därför enbart att kunna utnyttjas av onoterade företag.

De nya redovisningsföreskrifterna bygger således på att lagbegränsad IFRS får tillämpas i koncernredovisningen för räkenskapsåret 2006. Detta uppnås genom att delar av de allmänna råden till 1 kap. 1 § 1 FFFS 2004:21 respektive 1 kap. 1 § 1 FFFS 2004:21 inte överförs till de nya redovisningsföreskrifterna för räkenskapsåret 2006.

3.2 Vilka ska tillämpa lagbegränsad IFRS i årsredovisningen för 2006?

Alla finansiella företag som tillämpar IAS-förordningen eller lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen för räkenskapsåret 2006 ska tillämpa lagbegränsad IFRS i årsredovisningen för juridisk person. Detsamma gäller för företag som börjat tillämpa lagbegränsad IFRS i årsredovisningen för 2005.

Remissinstanserna: Enligt *Spintab* bör äldre redovisningsregler få tillämpas i årsredovisningen även om IAS-förordningen tillämpas i koncernredovisningen, eftersom den lagbegränsade verkligt värdeoptionen exkluderar finansiella skulder och därför kan leda till en slumpartad redovisning och önskade skatteeffekter.

Skäl

Redovisningsföreskrifterna bör främja att ett företags årsredovisningar och koncernredovisningar så långt möjligt enligt lag utformas enligt samma principer. Olika svårigheter vid tillämpningen låg till grund för FI:s tidigare beslut att medge att äldre redovisningsregler tillämpas i årsredovisningen trots att IAS-förordningen tillämpas i koncernredovisningen.¹⁴ Dessa svårigheter har i olika hänseenden kunnat reduceras inom IASB, EU och i nya redovisningsföreskrifter från FI.

I enlighet med ett tidigare principbeslut från FI bör således alla finansiella företag som tillämpar IAS-förordningen i koncernredovisningen tillämpa lagbegränsad IFRS i juridisk person från och med räkenskapsåret 2006. Detsamma bör naturligtvis gälla även för företag som tillämpar lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen i enlighet vad som behandlats i avsnitt 3.1.

Vidare bör företag som valt att tillämpa IFRS under räkenskapsåret 2005 fortsätta att tillämpa IFRS under räkenskapsåret 2006. Möjligheten att tillämpa äldre redovisningsregler för räkenskapsåret 2006 bör således endast

¹⁴ Se bl.a. Motivpromemoria 2 till gällande redovisningsföreskrifter för 2005, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, 2004-12-30, avsnitt 3.2.

vara förbehållet onoterade företag som fortsätter att tillämpa äldre redovisningsföreskrifter både i årsredovisningen och i koncernredovisningen.

Våra ställningstaganden i denna del kommer till uttryck i övergångsreglerna till de nya redovisningsföreskrifterna för räkenskapsåret 2006.¹⁵

I sammanhanget bör framhållas att en tillämpning av lagbegränsad IFRS i årsredovisningen om IAS-förordningen tillämpas i koncernredovisningen även överensstämmer med vad som gäller för noterade företag enligt Redovisningsrådets normer och för onoterade företag enligt Bokföringsnämndens allmänna råd.¹⁶

3.3 Upplysningar om övergången till IFRS i årsredovisningen för 2005

Alla finansiella företag som avser att tillämpa en IFRS-redovisning första gången räkenskapsåret 2006 eller 2007 bör lämna upplysningar om planeringen och konsekvenserna redan i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005.

Remissinstanserna: PPM anser inte att upplysningarna ska behöva lämnas redan i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005, särskilt med hänsyn till den korta tid som återstår av 2005. Övriga remissinstanser har lämnat förslaget utan erinran.

Skäl

Enligt tidigare redovisningsföreskrifter är det enbart noterade finansiella företag som ska lämna vissa tilläggsupplysningar inför övergången till IFRS. Dessa angår kvalitativa upplysningar om övergången, beskrivningar av identifierade väsentliga skillnader mot tillämpade principer samt beloppsmässiga jämförelser om uppgifter finns.¹⁷

Motsvarande upplysningar är intressanta för motparter och andra externa intressenter till alla finansiella företag som avser att tillämpa IFRS första gången, vare sig godkända IFRS ska tillämpas enligt IAS-förordningen eller enligt lagbegränsad IFRS. Upplysningarna är lika relevanta för övergången i en årsredovisning som i en koncernredovisning.

I Förslagspromemorian föreslogs att upplysningarna bör lämnas i redovisningarna för räkenskapsåret 2005 även om företaget planerat att gå över till en IFRS-redovisning först från och med räkenskapsåret 2007. PPM anser att detta är alltför betungande.

¹⁵ Se punkt 4 a) och b) i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:33 respektive FFFS 2005:34.

¹⁶ Se RR 32 (2005) Redovisning för juridisk person, punkt 1 och 90 samt Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2002:2) om tillämpning av Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden, punkt 5 c, ändrade genom BFNAR 2004:5.

¹⁷ Se allmänna råden under 5 kap. 45 § FFFS 2004:20 resp. 5 kap. 42 § FFFS 2004:21 om upplysningar om övergången till internationella redovisningsstandarder. Upplysningarna får även lämnas i förvaltningsberättelsen. Upplysningarna om konsekvenser för tillämpning av rörelse regler lämnas däremot i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 4 § FFFS 2004:20 resp. 6 kap. 4 § FFFS 2004:21 och ska även avse nya och ändrade standarder efter övergången till IFRS.

Den aktuella föreskriften ger ett visst utrymme för anpassningar i fråga om hur preciserade och omfattande upplysningarna kan vara. Beloppsmässiga uppgifter behöver dessutom endast lämnas om dessa finns tillgängliga. Förebilder för upplysningarna kan hämtas från många noterade företags koncernredovisningar för räkenskapsåret 2004. Vad som i övrigt framkommit under remissförfarandet talar inte för att upplysningarna behöver vara alltför betungande eller tidskrävande att ta fram och formalisera. Vi anser också att informationen är väsentlig för externa intressenter. FI ansluter sig därför till Förslagspromemorians förslag. Att upplysningarna bör lämnas redan i redovisningar för räkenskapsåret 2005 följer av övergångsbestämmelserna till de nya redovisningsföreskrifterna.¹⁸

¹⁸ För kreditinstitut och värdepappersbolag följer det av punkt 2 d) i övergångsbestämmelsema till FFFS 2005:33 som hänvisar till de allmänna råden till 1 § i bilaga 4. För försäkringsföretag följer det av punkt 2 d) i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:34 som hänvisar till de allmänna råden till 1 § i bilaga 5.